

Tíðargrein

Poul Michelsen
Landsstýrismaður í vinnumálum

Brexit og Føroyar

Vit minnst øll hvøkkín, tá úrslitið á fólkaatkvøðuni um bretska ES-limaskap VARÐ greitt tíðliga jóansøkumorgun í fjør. Heimurin stóð í andaleypi. Pundið var í fríum falli. Og forsætisráðharrin í einum av heimsins best skipaðu fólkaræðum, sum bara eitt ár frammanundan hevði vunnið ein knúsandi sigur, legði frá sær uttan avloysara.

Sjálvur fór eg mín fasta gongutúr í Havnini henda summarmorgun. Men tankarnir vóru – eins og hjá teimum flestu – ikki har teir plaga. Hvørjar verða avleiðingarnar fyri Evropa? Hvørjar verða avleiðingarnar fyri føroyska samfelagið? Hvussu verða kvoturnar byttar, nú vit fáa eitt strandarland afturat? Hvussu tryggja vit, at føroyskar fyrirkur sleppa undan handilsforðingum, tá tær selja til Bretlands? Hvat við mongu føroyingunum, sum lesa ella ætla sær at lesa í Bretlandi? Fara skotar at góðtaka úrslitið? Og norðurirar? Fer Bretland at átaka sær ein størri trygdarpolitiskan leiklut í Norðuratlantshavi? Hvussu fer tað at ávirka okkum?

Stórpólitisk rembing

Hetta var ikki longur tankaspæl. Hetta vóru ítøkiligir spurningar, ið

krevja svar. Komin aftur í Tinganes, avráddi eg saman við lögmanni og hinum landsstýrisfólkunum at seta ein Brexitból.

Saman við sendistovunum í London og Brüssel greinar Brexit-bólkurin avleiðingar, og arbeiðir fyri føroyskum áhugamálum, nú Bretland fer úr ES.

Tí Brexit er millum heilt stóru heimspólitisku hendingarnar í okkara tíð. Valdsjavnvágini millum londini í Norðuratlantshavi fer at broytast.

Enn vita vit ikki hvussu. Men vit vita, at flest øll heimsins lond liggja framvið í London at tryggja haldgóðar sáttmálar um útflutning og handil, útbúgving, granskning o.s.fr.. Viðurskipti, sum ES frammanundan hevur umsitið.

Landsstýrið til verka

Føroyar standa valla ovast á innanhýsis innbjóðingarlistanum hjá

bretsku stjórnini. Tí er umráðandi, at vit troyta allar møguleikar, og ávirka á røttum stað, so Føroyar fáa so gagnlig viðurskipti, sum gjørligt við Bretland.

Stutt eftir, at úrslitið av fólkaatkvøðuni varð greitt, sendi landsstýrið skriv til bretska handilsmálaráðharran og fiskimálaráðharran. Vit vísu á tætt sambandið millum londini, og tørvin á at skipa eitt framtíðar samstarv.

Føroysk embætisfólk hava verið á fundi við ovastu samráðingarfólkini hjá ES. Vit hava hitt bretska myndugleikar, og umboð fyri Brexit-bólkarnar í grannalondunum. Í næstum verður fyrsti fundur á stjórnarstigi.

Ein bretska tingnevnd kemur til Føroyar í vár; eitt gott høvi at skifta orð um hesi viðurskipti. Eisini hava skotskir myndugleikar víst áhuga, serliga fyri formligu viðurskiptunum millum Føroyar og ES.

Vit fylgja væl við, hvussu okkara grannalond skipa seg, og hvørjar tankar tey gera sær um Brexit. Tí havi eg avrátt við starvsbrøður mínar í Íslandi og Grønlandi at fara undir eitt skipað samstarv.

Sterk bond við Bretland og ES

Føroyar og Bretland hava sterk søgulig bond. Kortini hevur formliga samstarvið verið rættliga avmarkað í eitt longri áramál. Ein orsök er, at Bretland hevur latið ES sínar heimildir at umsita fiskivinnu og handil, sum eru høvuðssúlurnar undir føroyska búskapinum. Nú bretar aftur fáa ræði á hesum, og øðrum, heimildum, mugu vit skipa nýggj formlig samstørv við Bretland.

Og verandi sáttmálar við ES skulu helst eisini endurskoðast.

Tí Brexit snýr seg ikki bara um viðurskiptini við Bretland. Brexit

snýr seg sanniliga eisini um at tryggja framtíðar viðurskiptini hjá Føroyum við ES. Vit halda tí fram við ætlanunum hjá landsstýrinum at nútímansgera og styrkja samstarvið við ES.

EFTA møguleikin

Landsstýrið kannar møguleikan fyri limaskapi í handilsfelagsskapinum EFTA. Vit hava tí lagt okkum í geyma, at møguleikin fyri, at Bretland gerst limur í EFTA er til staðar. Brexit kann tí kveikja nýtt liv og enn størri týðning í felagsskapin, sum vit ágrýtin royna at vinna okkum limaskap í.

Samhandilin við Bretland

Í nógv ár var Bretland tættasti handilsfelagin hjá Føroyum. Fyri fáum árum síðani vóru Føroyar triðstørsti fiskavøruútflýtarin til bretska marknaðin. Seinastu 10 ár-